

ROMÂNIA
MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”, CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE LITERE
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
Tel.: 0264-53.22.38
Fax: 0264-43.23.03
<https://lett.ubbcluj.ro/>
lett@ubbcluj.ro

Limba și literatura italiană

Bibliografie licență Iulie 2024

Literatură italiană – opere

Trecento, Cinquecento

Dante Alighieri, *Vita Nuova*; *Divina commedia (Inferno)*

Francesco Petrarca, *Canzoniere*; *Secretum*

Giovanni Boccaccio, *Decameron*

Ludovico Ariosto, *Orlando Furioso*

Niccolò Machiavelli, *Il Principe*

Seicento, Settecento

Commedia dell'arte

Carlo Goldoni, *La locandiera*; *Il teatro comico*; *La Trilogia della villeggiatura*

Ottocento

Giacomo Leopardi, *Canti*

Alessandro Manzoni, *I promessi sposi*

Giovanni Verga, *I Malavoglia*

Novecento

Giuseppe Ungaretti, *Poesie*

Eugenio Montale, *Poesie*

Italo Svevo, *La coscienza di Zeno*

Luigi Pirandello, *L'Umorismo*; *Novelle per un anno*; *Il fu Mattia Pascal*; *Uno, nessuno, centomila*

Italo Calvino, *La trilogia degli antenati: Il barone rampante; Il visconte dimezzato; Il cavaliere invisibile*

Operele se găsesc la adresele:

<https://www.liberliber.it/online/autori/>

<http://www.letteraturaitaliana.net/index.html>

Studii critice

Trecento, Cinquecento

Letteratura italiana, Le opere, a cura di A. Asor Rosa, vol. 1, Einaudi, 1992.

Giulio Ferroni, *Storia della letteratura italiana*, vol. 1, Einaudi, 1991.

Giulio Ferroni, *Profilo storico della letteratura italiana*, Einaudi, Torino 2000.

Il filo rosso. Antologia e storia della letteratura italiana ed europea, a cura di Marco Santagata, Laura Carotti, Alberto Casadei, Laterza, Bari 2006.

Fresca Rosa Novella, a cura di Corrado Bologna e Paola Rocchi, Loescher Editore, Torino 2015.

Fresca Rosa Aulentissima, a cura di Corrado Bologna e Paola Rocchi, 1. *Dalle origini a boccaccio*; 2. *Umanesimo, Rinascimento e Manierismo*, Loescher Editore, Torino 2012.

Antonio Piromalli, *Storia della letteratura italiana*, capp. 3, 4, 5, 7, 8:

<http://www.storiadellaletteratura.it/main.php?cap=0>

Petrarca e Boccaccio, a cura di Luigi Di Bellis:

<http://spazioinwind.libero.it/letteraturait/antologia/petrarca.htm>

Corrado Bologna, *La macchina del Furioso*, Einaudi, Torino 1998.

	ROMÂNIA MINISTERUL EDUCAȚIEI UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”, CLUJ-NAPOCA FACULTATEA DE LITERE Str. Horea nr. 31 400202, Cluj-Napoca Tel.: 0264-53.22.38 Fax: 0264-43.23.03 https://lett.ubbcluj.ro/ lett@ubbcluj.ro	

Seicento, Settecento

Fresca Rosa Aulentissima, a cura di Corrado Bologna e Paola Rocchi, 2. *Dal barocco al romanticismo*, Loescher Editore, Torino 2012.

http://www.treccani.it/enciclopedia/commedia-dell-arte_%28Enciclopedia-Italiana%29/
<http://www.treccani.it/enciclopedia/carlo-goldoni/> <http://www.letteraturaitaliana.net/autori/g.htm>
<https://www.youtube.com/watch?v=Fyma-gMW2BQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=OtNQmB60IdI&t=43s>

Ottocento

Giulio Ferroni, *Profilo storico della letteratura italiana*, Einaudi, Torino, 2000.

Il filo rosso. Antologia e storia della letteratura italiana ed europea, a cura di Marco Santagata, Laura Carotti, Alberto Casadei, Laterza, Bari 2006.

Fresca Rosa Novella, a cura di Corrado Bologna e Paola Rocchi, Loescher Editore, Torino 2015.

Nocevento

Marco Santagata, Alberto Casadei, *Manuale di letteratura italiana contemporanea*, Laterza, Bari 2009.

Fresca Rosa Aulentissima, a cura di Corrado Bologna e Paola Rocchi, 3 A, B L'età contemporanea Loescher Editore, Torino 2012.

http://www.treccani.it/enciclopedia/letteratura-italiana_%28Enciclopedia-Italiana%29/
<https://www.italialibri.net/opere/poesiediguerra.html>
<https://www.pirandelloweb.com/>
<http://www.italialibri.net/opere/?=La%20Letteratura%20italiana%20del%20Novecento&id=119>
<https://www.youtube.com/watch?v=k0m13IECmSI>
<https://www.youtube.com/watch?v=MO0MC6cyCbA>

	ROMÂNIA MINISTERUL EDUCAȚIEI UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”, CLUJ-NAPOCA FACULTATEA DE LITERE Str. Horea nr. 31 400202, Cluj-Napoca Tel.: 0264-53.22.38 Fax: 0264-43.23.03 https://lett.ubbcluj.ro/ lett@ubbcluj.ro	

Limba italiană

Morfologia e Sintassi

Il sostantivo – genere, numero, formazione del plurale, nomi con doppia forma al singolare e al plurale, nomi difettivi.

L’aggettivo – qualificativo (gradi dell’aggettivo), indicativo (l’aggettivo e il pronome possessivo, dimostrativo e indefinito).

Il pronome – personale (forma atona e tonica, pronomi accoppiati), relativo, interrogativo ed esclamativo.

Il verbo – i tempi dell’indicativo, del congiuntivo, del condizionale, il modo imperativo.

Il verbo – modi indefiniti.

Il verbo – l’uso dei tempi e dei modi (la concordanza dell’indicativo e del congiuntivo, il periodo ipotetico, il discorso diretto e indiretto).

L’avverbio – semplice, composto, derivato, gradi di comparazione e tipi di avverbi (qualificativi, di tempo, di luogo, quantitativi, di opinione, affermativi e negativi, interrogativi ed esclamativi)

La congiunzione – le congiunzioni semplici, composte, le locuzioni congiuntive, le congiunzioni coordinative e subordinative.

Bibliografia

Luca Serianni, *Italiano: Grammatica, sintassi, dubbi*, Garzanti, collana Le Garzantine, Milano, 1997.

Susanna Nocchi, Roberto Tartaglione, *Grammatica avanzata della lingua italiana*, Alma Edizioni, Firenze, 2018.

Susanna Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Alma Edizioni, Firenze, 2012.

Semantica

Tematica – campo semantico, polisemia, omonimia, sinonimia, antonimia, cambiamento di significato (figure retoriche di contenuto).

Bibliografia:

Emile Benveniste, *Essere di parola. Semantica, soggettività, cultura*, Mondadori, 2009.

Paolo D’Achille, *L’italiano contemporaneo*, Il Mulino, Bologna, 2003.

Tulio de Mauro, *Le parole nella mente. Relazioni semantiche e struttura del lessico*, in www.francoangeli.it/ricerca/Scheda-Libro.asp

	ROMÂNIA MINISTERUL EDUCAȚIEI UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”, CLUJ-NAPOCA FACULTATEA DE LITERE Str. Horea nr. 31 400202, Cluj-Napoca Tel.: 0264-53.22.38 Fax: 0264-43.23.03 https://lett.ubbcluj.ro/ lett@ubbcluj.ro	

Examen de evaluare a cunoștințelor fundamentale și de specialitate
Sesiunea iulie 2024 și februarie 2025
Probă scrisă - MODEL

Limba italiană

1. Tradurre in italiano:

Mitică Gheorghiu știa ce are de gând cu el Marcella Streinu. I se părea, totuși, că are dreptul să uite fiecare nou refuz, și să spere împotriva tuturor evidențelor. Ultima scrisoare, primită cu o zi mai înainte, nu era numai categorică, era și înțelegătoare: «Scumpul meu Mitia, îi scria, de ce nu putem noi rămâne buni camarazi, legați prin stimă și prietenie spirituală, acea prietenie spirituală ce înnobilează două suflete distinse și înalte?» Marcella meditase îndelung asupra acestei fraze, o scrisese de mai multe ori, ștergând și adăugând mereu, silindu-se să pară cât mai blândă și totuși cât mai feminină, de o feminitate discretă, cerebrală, aleasă. Feminitatea cerebrală era ultima și cea mai hotărâtoare descoperire a Marcellei Streinu. Să fii femeie și spirit în același timp, să-și păstrezi intacte toate izvoarele pasiunii (...) dar să le ghidezi prin (...) inteligență, prin fantezie...Tânărul Gheorghiu nu va înțelege niciodată aceasta, Marcella era sigură că nu va înțelege niciodată aceasta (...). La început când a aflat de pasiunea înflăcărată a lui Gheorghiu - a ghicit-o mai mult, căci el nu îndrăznea să i-o mărturisească - s-a lăsat și ea păcălită. Îi accepta tovarășia, îl lăsa să-i telefoneze de câte ori avea prilejul pe zi, îi primea darurile. Își spunea că poate după un timp mai îndelungat va izbuti să-l placă. Mitică Gheorghiu nu-i cerea nici atât. Îi cerea să nu-l dea afară, să nu trântescă receptorul când îi auzea glasul și, după un an, să-i accepte cererea în căsătorie. (Mircea Eliade, *Huligani*)

2. Esercizi di lessicologia, morfologia e sintassi:

2.a. Trascrivere al plurale:

specchio antico; sosta lunga; madre amorosa; monumento famoso; brutto incidente; scolaro pigro; stanca attesa; tecnica audiovisiva; tipico esemplare.

2.b. Ricavare dai verbi il sostantivo e l'aggettivo corrispondenti:

liberare; piovere; considerare; discutere; costruire.

2.c. Scrivere gli aggettivi di significato contrario:

sporco; lungo; caldo; piccolo; triste; corretto; responsabile; esatto; continuo; permeabile.

2.d. Rispondere alle domande, usando le forme pronominali accoppiate:

Gli manderai quel libro? Sì,...; Mi presti la tua penna? Sì,...; Mi hai spedito quel documento? Sì,...; Gli hai pagato la fattura? Sì,...; Hai raccontato la storia a tua madre? Sì,...

	ROMÂNIA MINISTERUL EDUCAȚIEI UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”, CLUJ-NAPOCA FACULTATEA DE LITERE Str. Horea nr. 31 400202, Cluj-Napoca Tel.: 0264-53.22.38 Fax: 0264-43.23.03 https://lett.ubbcluj.ro/ lett@ubbcluj.ro	

2.e. Completare le strutture:

Egli era d'opinione che...; Occore che...; Tu pensi che Paolo...; Si diceva che domani...; L'arbitro decretò che il calciatore...; Lo salverai, se...; Se fossero davvero intelligenti,...; Capì tutto, senza che...; Tutti gli chiedevano che cosa...; Parlava come se...; Gli scrissi perché...; Leggi in modo che tutti...

Barem

Examenul constă din 2 subiecte; 1. traducere din limba română în limba italiană; 2. exerciții de gramatică (lexicologie, morfologie, sintaxă). Fiecare dintre aceste subiecte se apreciază cu un maximum de 9 (nouă) puncte, la care se adaugă un punct din oficiu.

Subiectul 1

Traducere din limba română în limba italiană

Nota se acordă prin depunțare conform următoarei scheme:

- a) pentru fiecare greșeală de ortografie se scad 0,05 puncte.
- b) pentru fiecare greșeală de lexic (cuvinte greșite, cuvinte netraduse etc.) se scad 0,10 puncte.
- c) pentru fiecare greșeală de gramatică (morfologie, sintaxă) se scad 0,20 puncte.
- e) pentru o propoziție sau o frază netradusă, totalul penalizărilor nu poate depăși 1 punct.

Pentru calități stilistice deosebite se poate acorda o bonificație de 0,50.

Subiectul 2

Exerciții de gramatică

- 2.a. – 1,5 puncte
- 2.b. – 1,5 puncte
- 2.c. – 1,5 puncte
- 2.d. – 2 puncte
- 2.e. – 2,5 puncte

	ROMÂNIA MINISTERUL EDUCAȚIEI UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”, CLUJ-NAPOCA FACULTATEA DE LITERE Str. Horea nr. 31 400202, Cluj-Napoca Tel.: 0264-53.22.38 Fax: 0264-43.23.03 https://lett.ubbcluj.ro/ lett@ubbcluj.ro	

Literatură italiană

L'analisi del sonetto nel contesto della lirica d'amore nel Duecento

Dante Alighieri, *Amore e 'l cor gentil sono una cosa (Vita nuova)*

Amore e 'l cor gentil sono una cosa,
 sì come il saggio in suo dittare pone,
 e così esser l'un senza l'altro osa
 com'alma razional senza ragione.

Falli natura quand'è amorosa,
 Amor per sire e 'l cor per sua magione,
 dentro la qual dormendo si riposa
 tal volta poca e tal lunga stagione.

Bieltade appare in saggia donna pui,
 che piace a li occhi sì, che dentro al core
 nasce un disio de la cosa piacente;

e tanto dura talora in costui,
 che fa svegliar lo spirito d'Amore.
 E simil face in donna omo valente.

Barem

- Analiza sonetului: 3,5 p
  - Integrarea sonetului în poezia dantescă: 1 p
  - Integrarea sonetului în tradiția poetică a sec. XIII: 1,5 p
  - Coerența și logica exprimării : 1p
  - Corectitudinea limbii : 1p
- 1 punct din oficiu